

CARNER, BOFILL I SAGARRA A RIPOLL: PARTICIPACIÓ EN LES FESTES CONSTANTINIANES DE 1913

Fou mentre llegíem **El temps de Josep Carner**- un excel·lent estudi del professor Osvald Cardona (1)- que ens cridà l'atenció la referència que presenta a la pàgina 74:

"El 1912, els Jocs Florals de Sant Martí, li premiaven [a Carner] l'immortal poema d'**El dia revolt**; i l'any següent, Carner, Bofill i Sagarra, s'enduien els tres primers premis de la Festa Literària de Ripoll, presidida pel bisbe Torras i Bages".

Vam pensar que, tant per la importància local del fet en si com per l'alta significació que comportava, podia resultar interessant d'ampliar i centrar més rigorosament la notícia.

Continua encara O. Cardona:

"Llavors els premis ja eren en diners, i les cinc-centes pessetes de cadascun despertaven l'expectació, i, diríem, la inspiració i tot."

En efecte, a Ripoll concursaren plegats i obtindrien guardó dos poetes amics que, amb el córrer del temps, havien de ser els representants més genuïns del corrent innovador que s'afermava resoltament: el Noucentisme. A Josep Carner, que tenia llavors 29 anys i Jaume Bofill i Mates (Guerau de Liost)- que en comptava 34-, els feia costat el jove Josep M.ª de Sagarra, qui, amb només 19 anys, tot just encetava la seva fulgurant carrera.

Les notes que ara oferim han estat cercades al periòdic local "EL PIRINEU CATALÀ. Defensor dels interessos de Ripoll y sa comarca", que aparegué a la vila des del juliol de 1911 a l'octubre de 1915.

Per això, ens hem valgut dels exemplars conservats a la secció "Premsa Ripollesa" de l'Arxiu del Museu de Sant Pere de Ripoll.

Seguirem, per tant, una abreujada selecció cronològica, que comencem al número 96 (26 d'abril de 1913), quan apunta:

"**La Acadèmia de la Joventut Catòlica de Barcelona** ab motiu de les festes constantinianes que s'preparan, se dirigeix als catòlics de totes les contrades de parla catalana diguent-llos:

Com siga que la Cristiandat es prepara a commemorar la publicació del Edicte de Milán, de sobrenatural origen y d'eficacia també sobrenatural, dita Acadèmia pensa associars'hi ab un acte de cristiana y de catalana significació [...]"

Gran creu amb il·luminació elèctrica, plantada al "Pla de la Bandera"
(Foto Arxiu - Museu, sec. Esdeveniments)
Clixé: Gonçal Cutrina

Després d'unes consideracions històriques sobre el magne esdeveniment, acaba:

"Per celebrar-ho, us convidem a les següents festivitats:

Festa de la Fe. Presidida per l'Il.lm i Rdm Sr. Bisbe de Vic Dr. Joseph Torras i Bages, s'escaurà el darrer diumenge de Juliol, dia 27, al claustre del Monastir de Santa Maria de Ripoll.

Festa de la Patria. Presidida pel Rvd. i Il.lm. abat del Monastir de Nostra Dona de Montserrat, Rdm.P. Antoni Maria Marcet O.S.B., s'escaurà el segon diumenge de Setembre, dia 14, a un lloch avinent de la Santa Montanya.

Festa de la Caritat Presidida per lo Il.lm. i Rdm. Sr. bisbe de Barcelona doctor Joan Joseph Laguarda, s'escaurà el tercer diumenge d'Octubre, dia 19, al Parch Güell de Barcelona.

Y com siga que en aquestes festivitats haurán tasca preeminent els nostres poetes y els nostres compositors, a ells ens adresem ara especialment, convidant-los a prendre-hi part ab llurs poesies y composicions, d'acort ab les següents bases:

I - En cada una d'aquestes festivitats es concedirán un primer premi a la millor poesia y més adequada a la finalitat de la respectiva festa y podrán concedir-se dos segons premis a altres dues poesies. També es concedirà un premi a la millor composició musical [...]"

"Consistirà cada premi en una branca de lorer en la Festa de la Fe, una branca de roure en la Festa de la Patria y una branca d'olivera en la Festa de la Caritat, artísticament llaçades [...]"

A cada un dels autors premiats ab primer premi de poesia se li entregaran tres centes pessetes (2) (...) A cada un dels autors premiats ab segon premi de poesia, se li entregaran cent-cinquanta pessetes [...].

Constituirá el jurat qualificador per adjudicar els premis de poesia). Rvt.P. Ignasi Casanovas, S.J., Molt Il.ltre Sr. Carles Jordá y Fages, Francisco de P. Maspons y Anglasell, D. Francesch Matheu y Fornells, D. Joseph Morató, M. Il.ltre Sr. D. Lluís Pericas y Morros, D. Ramon Picó y Campanar, D. Joseph Pin y Soler, Molt. Il.ltre Sr. Don Antoni Rubió y Lluch y Don Joaquim Ruira y Oms.

Secretari general: Mossèn Ramon Garriga y Boixader".

Durant uns mesos, s'inclouen diverses anotacions -organització, sufragament de despeses, informació, contactes amb l'Acadèmia de la Joventut Catòlica de Barcelona- algunes, copiades dels diaris barcelonins.

Al número 102 (7 de juny de 1913) es diu:

"[...] Los Sres. Vda. de José Rifá y Compañía, se han comprometido a costear el primer premio de poesía, que asciende a 300 pesetas [...]"

I, en el número 103, (14 de juny de 1913): "(...) No'ns cap dubte que la **Festa de la Fe**, que tindrà lloch el próxim dia 27 de Juliol en la històrica basilica olivana constituirá l'acte mes grandió y imponent de tots els moltíssims que celebren les poblacions en commemoració de la data que l'emperador romà Constantí el Gran donà als cristians la llibertat de poguerse manifestá publicament sens ser perseguits, ni castigats ab tota classe de martiris com fins llavors havien sofert. Y a Ripoll, breçol de la Patria, lloch que serva el mes prehuat tresor de la fe dels nostres avis, s'hi celebrarà, diem, **la festa de la fe** ab tota pompa y magestat dels grans aconeximents, mostrantse aquell dia nostre poble tal

com es y ha sigut sempre: amant de ses glories, zelós de son nom, cult y alegre, religiós y hospitalari.”

El número 104 (21 de juny de 1913), recull:

“Continuen rebentse en gran nombre composicions, tant poètiques com musicals, per el certamen de la Festa de la Fe, que tindrà lloch en el claustre-panteó dels Sobirans de Catalunya, tancantse definitivament el plas d’admissió el dia 30 del corrent.

Entre d’altres projectes, sabèm que hi ha el d’erigir en el cim denominat Pla de la Bandera una Creu monumental il.luminada ab deu mil bujies eléctriques”.

El 28 de juny (número 105), es publica aquesta carta, tramesa per Clementina Arderiu, escriptora i poetessa que també rebria la influència dels postulats noucentistes:

“La comtal vila està d’enhorabona y jo com a admiradora y vera amiga de Ripoll me faig un deber de felicitarla per l’alt honor, que li ha cabut al esser escullida per a la celebració de l’acte més significatiu de les festes Constantinianas: la festa de la Fé.

Cal elogiar també el bon acert dels organitzadors. Ripoll es, tant per son gloriós passat com per son floreixent present, la vila més noble de Catalunya, y son Reyal Monestir, al ensemps que la joia mes serenament construïda de l’art romànic, es la fita bellament alçada per a perpetuar entre els homes el recort del nou triomf de la Santa Creu y de la gloriosa reconquesta catalana.

Ahont donchs sinó a Ripoll deu haver lloch tal festa?

Festa d’Amor, de Fe, d’Esperança, de Patria! Quin bon cristià i català deixarà d’assistirhi?

Barcelona. 23 Juny 1913”.

Reproduïm un parell de comentaris dels inserits en el número 106 (5 de juliol):

“Hem tingut ocasió de veurer en el Taller den Ferreol Fossas la creu de 12 metres que s’ha d’aixecar al bell cim del Pla de la Bandera, esplendidament il.luminada ab bombetes eléctriques”.

“S’han creat unes cuotes d’adjunts il.lustres y protectors al preu de 25 y 5 ptes. respectivament [...]”.

En les dates següents es tracta puntualment i exaltadament tan fausta esdevenença i la seva motivació. Sovintegen els avisos, acords, disposicions, detalls i articles de fons referents al tema. Hi ha especial esment de la intervenció de l’Orfeó Català en la diada.

El 26 de juliol (núm. 109) surt, a tota plana, una “Benvinguda” que va signada per Joan Deop i que acompanya el programa de la solemnitat i la llista completa de les obres admeses, que fan un total de 44 en el vessant poètic i 10 de musicals.

I anem ja al veredict del jurat:

“De poesia: Primer premi, n.º 32. -La paraula vers Deu-, lema “Sonets”.

Els dos segons premis s’han adjudicat (no per ordre de prelación, sinó de numeració en que han sigut presentades) a les composicions número 12 -Rogativa- y número 34 -Fe de Montanya, lema “És la veu de la Patria”.

Una nota aclareix:

"Segons hem pogut esbrinar, resulten esser guanyadors dels tres primers premis de poesia, respectivament, els notables i coneguts poetes **Joseph Carner, Bofill y Matas y Sagarra**".

Per últim, el 2 d'agost (núm. 110) i dins l'extensa ressenya que es fa de la festa, se'ns exposa amb més exactitud:

"Poesia: primer premi: A la col·lecció de sonets "La paraula vers Deu" den Joseph Carner. Grans aplaudiments L'autor no's presenta per no estar present.

Segon premi: "Rogativa" den Joseph M.ª de Sagarra y de Castellarnau. Es llegit per son autor, que fou ovacionat.

Altre segon premi "Fe de Montanyes" del nostre estimat company Jaume Bofill y Matas, que al llegir la poesia fou també molt aplaudit".

Per la rellevància de les personalitats que formaven el jurat qualificador i pel marc on es desenvolupà, l'acte de Ripoll hauria gran ressò. I fou un símbol i una fita més de la represa col·lectiva que en aquell moment es vivia i es consolidava arreu de Catalunya.

Florenci Crivillé i Estragués.

(1) CARDONA I ROIG, OSVALD: **El temps de Josep Carner 1899-1922.** Col·lecció "Panorama Actual de les Idees" núm. 50-51. Rafael Dalmau, editor, 1967.

(2) Esmenem, doncs, les cinc-centes pessetes que cita O.Cardona.

Llegint els treballs premiats (Foto Arxiu - Museu, sec. Esdeveniments).